

HRVATSKI *glasnik*

Godina XVI, broj 43

26. listopada 2006.

cijena 80 Ft

„Najselo” 2006, Kukinji

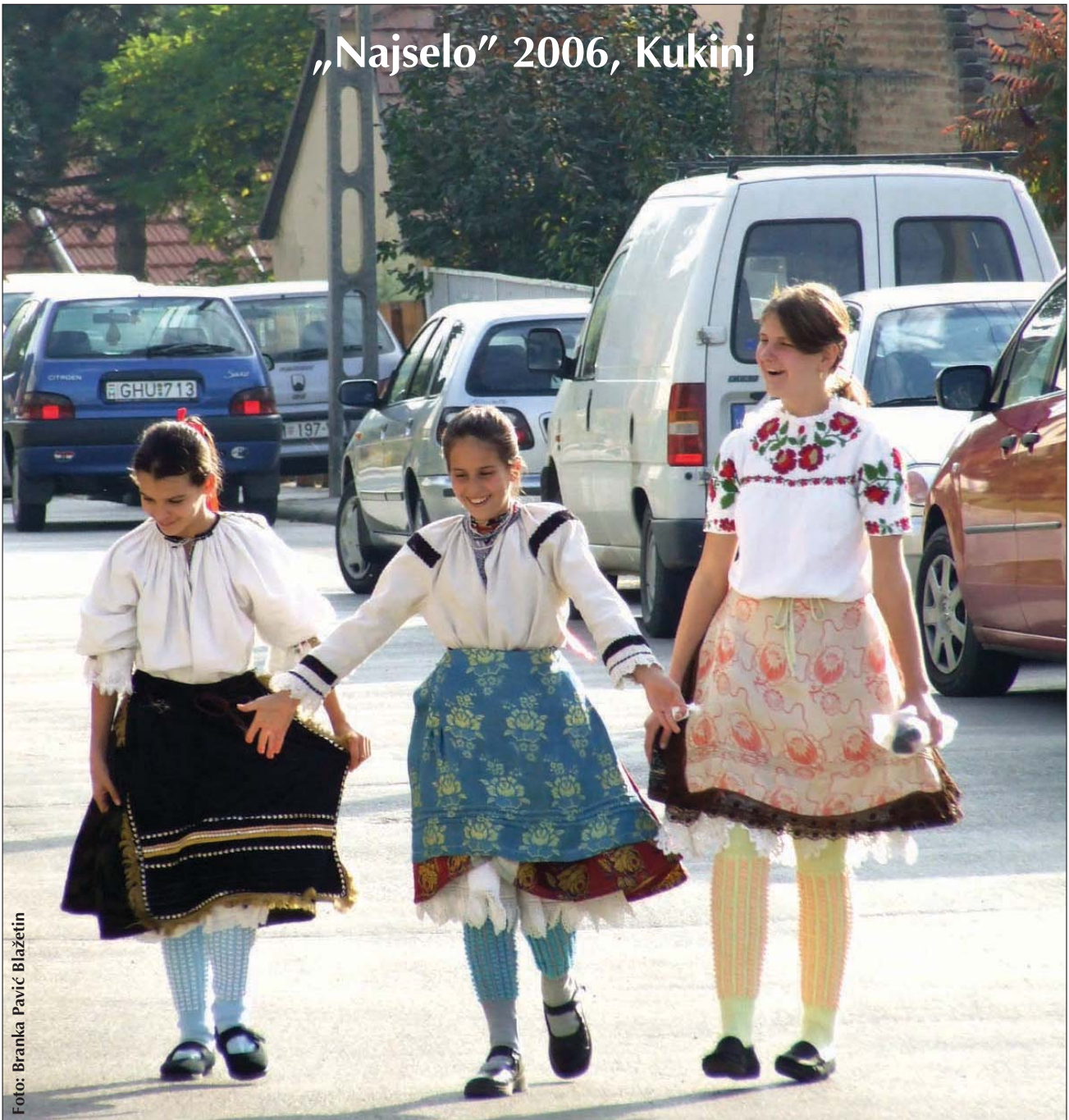

Foto: Branka Pavić Blažetin

Komentar

Između dva čovjeka najkraći put je osmijeh

Ne znam je li čovjek zbog svoje naravi prvo zapazi nedostatke, greške i negativnosti ili toliko teži za savršenim stvarima da u svakom jabetu traži dlaku. To nekako vrijedi i za mene, možda općenito za novinare čije je oko i sluh zbog stalnih uspoređivanja, iskustva profinjeno, stoga su nam komentari uglavnom takvog karaktera. Nekako je lakše pisati o nedostacima jer njihov uzrok podrobnije možemo analizirati, razmotriti, postavljati pitanja zbog čega nije ovako ili onako.

Možda kadšto upadamo u grešku jer s kritikom želimo skrenuti pozornost na probleme i tako bodriti ljude da ubuduće pripaze na određene nedostatke.

Zaboravljamo da je iza tih događanja uvijek čovjek, a on je želio nešto dobro uraditi, ali određeni uvjeti, prilike to nisu omogućili. Vjerujem da nedostaci ljudi želi drugima učiniti dobro, zbog svoje društvene naravi surađivati jedan s drugim radi općeg zadovoljstva. Ovih sam dana našla u jednoj knjizi rečenicu: „Između dva čovjeka najkraći put je osmijeh“.

Osmijeh i prema hrvatskom rječniku znači izraz radosti, zadovoljstva, ljubaznosti, koji se očituje vedrinom pogleda. Smiješiti se nekome, znači pokazivati komu smiješak odavajući sklonost, a onaj koji je sklon, ima prijateljski odnos prema komu, eto, tako smo stigli od osmijeha k prijateljstvu.

U prijateljstvu se mogu činiti čuda jer koji ga čine, imaju povjerenja, mogu se obratiti za pomoć jedan drugom i međusobno se pomažu.

Mnogo stvari se dešava na taj način i među Hrvatima, pojedine osobe koje se udruže mnogo toga riješe ne žaleći svoje vrijeme. Tako je uspio i boravak studenata u Serdahelu, te ljetovanje djece u Zadru. Jer tu se ne radi o golemim novčanim potporama, nego o dobrim ljudskim odnosima koji nadilaze i materijalne teškoće, kako reče jedna profesorica, financijske su stvari zanemarive u odnosu na dobre doživljaje.

Obostrani trud i „osmijeh“ urodio je plodom, ostvario je nezaboravne doživljaje djeci i mladeži. Nije to bilo drukčije ni pri nabavi udžbenika iz Hrvatske. Ljudi koji su se „nasmiješili“ jedan drugom, uspjeli su i jedan drugom pomoći. Netko je napisao molbu, netko je sakupio knjige, netko je prevezio, netko je pakirao, netko je rasporedio, netko je dijelio i puno dobrih ljudi za jednu stvar se složilo i uspjelo. Ili samo da spomenem Nogometni kup u Pustari. Čovjek koji je darovao i organizirao, mogao je svoj novac potrošiti i na drugo ili taj vikend provesti udobnije, no on se osjećao odgovornim da pomorske sportaše okupi, da pozove njihove prijatelje iz Hrvatske, jednostavno da provedu jedan dan u druženju.

To je ona civilna sfera koju mnogo puta i ne primjećujemo, ona radi bez toga da bi znala njihova imena jer njima je to prirodno, oni to rade zbog uvjerenja, zbog toga što osjećaju odgovornost prema svome narodu, ili jednostavno prema čovjeku, ili možda zato što im se netko nasmiješio.

Stoga ne zaboravimo nasmiješiti se drugima, jer možda taj naš osmijeh čini čuda, pa ćemo pridobiti još jednu osobu.

Je li taj napis uspio zadržati žanr komentara, ne znam, to će prosuditi čitatelji, ali, naravno, i ja očekujem pozitivan komentar o mome takozvanom komentaru.

Bernadeta Blažetin

„Glasnikov tjedan“

Tjedan koji je iza nas i početak ovoga te prijašnji tjedni u društvenom i političkom životu obilježeni su uz prosvjede i parole, prozive i pripremanja za svečanost obilježavanja 50. obljetnice Mađarske revolucije iz 1956. godine. Pročitala sam ovih dana u jednome od mnogobrojnih napisa kako su oni koji su započeli revoluciju bili veoma mladi ljudi, vrlo siromašni, većina od njih išla je samo u osnovnu školu, jako

ojađeni, fizički radnici i kako su im se pridružili mnogi koji su željeli neovisnost i slobodu, bolji život. U razmaku od 50 godina bijele ruže koje su položili kraljevi, čelnici država i vlada, diplomati, njih 56, pri spomeniku revoluciji na Kossuthovu trgu simboliziraju čistoću i nevinost koju svaka revolucija nosi u sebi. Danas je politička podijeljenost velika i snažna, što se očitalo i u svečanim trenucima slavlja kada jedni drugima nismo pružili ruke. Možda će to učiniti naraštaji koji dolaze, naglasio je predsjednik Republike László Sólyom. Potpisom Deklaracije slobode mnogobrojni državnici koji su 23. listopada slavili i sjećali se s mađarskim narodom, obvezali su se na čuvanje bolje sutrašnjice. Mnogo knjiga, prvi put objavljenih o Melbourneu, olimpijadi i Mađarskoj revoluciji, puno filmova, i još

uvijek mnogo rana koje izgleda da nisu zarasle društveno-političkim promjenama početkom devedesetih. Sjećalo se na prošlost i njezine znane i neznane junake, one koje je povijest zabilježila i one koji su ostali u sjeni, jedni su otišli, drugi su ostali. Je li teže otići ili ostanu, vječno je pitanje na koje zapravo nitko ne zna odgovor. Želju za slobodom imaju i jedni i drugi.

Jedno malo selo pokraj Pečuha u kome se na posljednjim izborima za mjesne i manjinske samouprave, pa tako i za hrvatsku samoupravu, u hrvatski birački popis od 625 njegovih stanovnika upisalo njih 60, i od čega njih 54 je i izašlo na izbore i glasovalo za zastupnike hrvatske samouprave, podičilo se 21. listopada nagradom za kulturu Hrvatske matice iseljenika „Najselo“ 2006. Kažu kako je svega nekoliko ljudi dovoljno da počne revolucija. Svega nekoliko ljudi dovoljno je u jednome selu, ljudi koji mogu animirati i čuvati u svome krugu kulturu, jezik, pjesmu i ples. To čini već desetak godina grupica snažnih Kukinčana koja je svoje selo učinila poznatim, danas već mirno možemo reći, diljem svijeta među svim Hrvatima u matičnoj domovini, dijaspori i iseljeništvu. Stoga imaju i zašto biti ponosni na divovnoj nagradi.

Branka Pavić Blažetin

Budimpešta, 23. listopada 2006.

BUDIMPEŠTA – Više tisuća prosvjednika na dan nacionalnog praznika 23. listopada i proslave 50. obljetnice Mađarske revolucije, dok su se u Budimpešti na proslavi nalazili kraljevi, šefovi država i vlada 50 zemalja, sukobila se na ulicama Budimpešte s policijom. Pedeseta obljetnica revolucije trebala je označiti jedinstvo, a pokazala je koliko je dubok politički rascjep u mađarskome društvu danas. Obljetnica se pretvorila u svojevrsnu duboku podjelu. Prosvjednici, koji su protestirali protiv mađarske Vlade i aktualnoga premijera Ferenc Gyurcsányja, sukobili su se s policijom prilikom proboga zaštitnih kordona na ulicama koje vode prema Kossuthovu trgu. Policija je noću na utorak 24. listopada rastjerala i zadnje skupine prosvjednika. U prosvjedima i sukobima ozlijeđeno je 100 osoba. Suzavci, vodeni topovi, nemiri, ... Budimpešta, 23. listopada 2006. godine.

Aktualno

Zemaljsko društvo hrvatsko-mađarskog prijateljstva i njegova politička angažiranost

Polaganje zakletve

Marko Kovač
i Tibor Čuč

Kako nas je nakon utemeljenja kapošvarске hrvatske samouprave obavijestio njezin predsjednik Marko Kovač, ujedno i predsjednik Zemaljskog društva hrvatsko-mađarskog prijateljstva koje je na manjinskim izborima za hrvatske samouprave postavilo svoju listu kandidata i osvojilo 29 mandata, nisu zadovoljni ostvarenim rezultatima izbora, očekivali su znatno više, ali su se tijekom izbornih priprema i u utrci suočili s mnogobrojnim činjenicama koje su otežale njihov rad, a i mnogi članovi Društva nisu se pridržavali odredaba koje je zauzelo predsjedništvo glede aktivnog sudjelovanja članova Društva manjinskim izborima i kao kandidati i prilikom propagiranja i pomaganja kandidata Društva koji su krenuli na izborima. Očekujemo kako ćemo u sredinama u kojima smo ostvarili uspjeh, uspjeti provoditi svoju zacrtanu politiku, a nastojat ćemo ostvariti i dobar rad na županijskoj razini u Šomodskoj županiji. Po mojim procjenama imat ćemo i nekoliko mandata u sastavu buduće Skupštine HDS-a. Po današnjim računicama bila bi to tri mandata. Mi ćemo biti konstruktivna oporba, zaključio je Marko Kovač, a njegovu izjavu podržao je i zamjenik predsjednika Hrvatske samouprave grada Kapošvara i Zemaljskog društva hrvatsko-mađarskog prijateljstva Tibor Čuč. Potrebno je za naš rad naći, uz državna sredstva, što više prijatelja, sponzora i pomagača. Ostvarujemo izuzetno dobre veze s hrvatskim županijama, Koprivničko-križevačkom, Bjelovarskom i pomažemo gradu Kapošvaru u uspostavljanju veza s Republikom Hrvatskom, kazali su moji sugovornici.

Da je to doista tako, potvrdio je i kapošvarski gradonačelnik Károly Szita koji je pribivao i utemeljenju Hrvatske

samouprave, te je novoimenovane zastupnike i primio na razgovor nakon toga. Izraženo je obostrano zadovoljstvo s dosadašnjom suradnjom, a gradonačelnik je obećao kako će grad i nadalje pomagati djelatnost Hrvata u gradu kao i političku aktivnost Hrvatske samouprave, koja se pokazala pravim partnerom u izgradnji dobrosusjedskih odnosa s Republikom Hrvatskom. Naglasio je kako je od svih manjinskih samouprava u gradu (poljske, njemačke, romske) hrvatska najviše radila za dobrobit grada i ostvarila niz konkretnih programa te uspostavila više konkretnih veza. I sam gradonačelnik je aktivni član Zemaljskog društva hrvatsko-mađarskog prijateljstva, kao i istaknuti niz osoba iz javnog, kulturnog i političkog života Republike Hrvatske. Poželio je uspješan rad Hrvatskoj samoupravi i Zemaljskom društvu na dobrobit Hrvata, ali i cijeloga grada Kapošvara. Kako su mi moji sugovornici rekli, u gradu živi velik broj Hrvata. Bez obzira na broj registriranih i izašlih na izbore, procjenjuje se kako tristotinjak Hrvata živi u gradu. Veliki broj njih u Kapošvar se doselio iz naših podravskih naselja, ali i iz zalskih hrvatskih sela. Tako je profesor Laslo Karas došao u Kapošvar iz Ficéhaza. Nakon završenog studija matematike na zagrebačkom sveučilištu, oženio se pomurskom Hrvaticom iz Kerestura, čiji roditelji već dugi niz godina žive u Kapošvaru. Danas Laslo radi u kapošvarskoj ugostiteljskoj školi koja ima izvrsne veze sa zagrebačkim, porečkim i nizom drugih škola sličnoga tipa u Hrvatskoj. Irena Eva Balažin je iz Serdahela, živi i radi kao odgajateljica u vrtiću, Marko Kovač je rodnom iz Starina, pilot u mirovini, koji i danas leti i ima svoju tvrtku, i tako redom.

bpb

BUDIMPEŠTA – Od 1. siječnja 2007. godine Ured za nacionalne i etničke manjine pripast će u nadležnost Premijerova ureda, izjavio je za tisak ministar rada i socijalne skrbi Péter Kiss, koji je 13. listopada primio predsjednike državnih samouprava 13 nacionalnih manjina. Hoće li manjinski ured ostati samostalno upravno tijelo, doznat će se tek idućega mjeseca, izjavio je ministar Kiss, pod čiju nadležnost spada sada Ured za nacionalne i etničke manjine. Nakon konzultacije dalo se zaključiti da se ni državna potpora za manjine neće povećati, te da će ured u novom ustrojstvu postati odjel ili glavni odjel za manjine. Nakon sastanka predsjednik Hrvatske državne samouprave Mijo Karagić izjavio je: Mi, koji smo bili nazočni sastanku, suočili smo se s radnim uvjetima koji nas čekaju u idućem razdoblju. Novaca neće biti više ni za državne ni za mjesne manjinske samouprave. Državna potpora u idućem razdoblju neće se povećati niti će se stopa inflacije uzeti u obzir. Neće se moći planirati u jačoj financijskoj konstrukciji. Govorilo se i o Izbornom zakonu i o mogućoj modifikaciji predviđenoj po nekim izvorima još ove godine. Naše je mišljenje, budući da izborna procedura još nije završila, ne smijemo sada mijenjati ništa. Moramo započeti s pripremanjem za modifikaciju. Proračun je tražen za osiguranje djelatnosti naših temeljnih ustanova kako ih ne bismo morali zatvoriti. Tražili smo da se povisi makar minimalno proračun naših mjesnih samouprava, odnosno da se pomogne civilno-kulturna sfera manjina u Mađarskoj. Neka se analizira financijski mehanizam manjina jer u podjeli novca manjine bi trebale dobiti znatno veću samostalnost, mogućnosti i kompetencije jer to je dio kulturne autonomije. Tražili smo da Ured i nadalje funkcionira pod tim imenom. Nadamo se kako će još biti susreta s resornim ministarstvima glede usaglašavanja i prijedloga proračuna. Koliko će se naša argumentacija usvojiti, teško je reći jer je i ovaj put na sastanku s gospodinom ministrom rečeno da novaca neće biti više.

KAPOŠVAR – U središtu Šomodске županije od 16. do 20. listopada boravili su učenici zbratimljenih škola iz Csíkszerede, Zagreba i Karlovca koji su pripremali erdeljske i hrvatske specijalitete. Uz gastronomske ponude za učenike je bilo predviđeno natjecanje odnosno sudjelovanje proslavi 50. obljetnice revolucije u Mađarskoj.

Nagrada za kulturu Hrvatske matice iseljenika
„Najselo” 2006
 Kukinji

Katarina Fuček u društvu predsjednika HDS-a Mije Karagića, predsjednika Saveza Hrvata u Mađarskoj Jose Ostrogona i generalnog konzula Ivana Bandića

Već 11. godinu zaredom Hrvatska matica iseljenika dodjeljuje godišnju nagradu za kulturu najuspješnijem selu hrvatskih manjina u Europi, onomu hrvatskom naselju za koje se ocijeni da je u toj godini zavrjedelo nagradu zbog svojega cjelokupnoga doprinosa na području kulture, očuvanja jezika i nacionalnog identiteta svojih žitelja. Nagrada je prvi put dodijeljena 1996. godine, a prije Kukinja dobila su je tri hrvatska naselja u Republici Mađarskoj: Martinci 1997., Petrovo Selo 1999., i Sumarton 2003. godine.

Nagrada „Najselo” dodjeljuje se u obliku skulpture koja prikazuje stilizirano glagoljsko slovo H i koja simbolizira opstanak hrvatstva u nagrađenom selu tijekom povijesti.

U obrazloženju ovogodišnje nagrade kaže se kako većina Kukinjčana služi hrvatskim jezikom i prenosi ga na mlađi naraštaj, jer čelnici sela, Hrvatska manjinska samouprava, udruge i pojedinci čuvaju i šire hrvatske kulturne vrijednosti i uspješno surađuju s mnogim hrvatskim zajednicama u Mađarskoj te s drugama u Hrvatskoj i, na kraju, jer se

Tomislav Taradija

čelnici sela brinu o zaštiti prava hrvatske manjinske zajednice i podupiru aktivnosti vezane za očuvanje svijesti jezika i kulture.

Svečanost uručjenja nagrade zbilja se u Kukinju 21. listopada uz nazočnost mnogobrojnih mještana, prijatelja iz susjednih naselja, i iz Hrvatske iz Duboševice i Draža te brojnih uzvanika, među kojima je bila i ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Katarina Fuček sa svojim suradnicima, predsjednik HDS-a Mijo Karagić, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogona, generalni konzul Ivan Bandić i mnogi drugi.

Programi su započeli u ranim prijepodnevnim satima otvaranjem izložbe dijelova narodne nošnje i slika o Kukinju, narodne nošnje iz privatne zbirke Pogačanke Age Dragovac, dok su izložene slike plod međunarodne likovne kolonije koja je prije

Najmlade Kukinjčanke

Zajedno s Hrvatski glasnikom

Ivo Grišnik, načelnik Kukinja s nagradom Hrvatske matice iseljenika

dvije godine održana u Kukinju. Izložbu je biranim riječima otvorio Mišo Hepp, predsjednik Baranjskog ogranka Saveza Hrvata u Mađarskoj. Slijedio je Forum Hrvatskoga glasnika. S pozvanim gostima razgovarala je glavna urednica Branka Pavić Blažetin.

Gosti foruma bili su nekadašnji glavni urednik Hrvatskoga glasnika Ladislav Gujaš, novinar i urednik Hrvatske kronike Ivan Gugan, predsjednik HDS-a Mijo Karagić, zamjenik glavne urednice Hrvatskoga glasnika Stipan Balatinac i predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac.

Svetu misu u mjesnoj crkvi svete Ane predvodio je velečasni Marko Bubalo iz Tordinaca sa svećenicima Franjom Pavlekovićem, Ladislavom Rantom i Istvánom Horváthom.

Nakon svete mise slijedio je svečani program koji su svojim nastupom otvorili najmlađi: Omladinska pjevačka skupina koju je na samici i bisernici pratio primaš Tomislav Tarađija, a čiji je nastup uvježbala neumorna Milica Klaić Tarađija. Obraćajući se nazočnima, načelnik sela Kukinja Ivo Grišnik u prvom redu zahvalio je neumornom i samozatajnom Đuri Tarađiji koji je svojim radom mnogo učinio za Kukinju i Hrvate u Kukinju, ali i svim Kukinjčanima koji su svojim poslom i radom puno toga učinili za to selo obavivši posao za koji se danas dodjeljuje nagrada koja je istovremeno početak novoga posla kojim treba opravdati dobivenu nagradu i dalje raditi na istome putu. Trebamo nastaviti očuvanje materinske riječi, kulture i hrvatskih tradicija, zaključio je Ivo Grišnik.

Obraćajući se nazočnima, generalni konzul Ivan Bandić kazao je kako se od srca raduje s Kukinjčanima.

U svečanim trenucima slavlja predsjednik HDS-a Mijo Karagić između ostalog kazao je: Dragi Kukinjčani, ovo je dan vašega sela,

imao sam ugodnih trenutaka u svojoj službi, a jedan od takvih je i ovaj danas. Vi ste i od danas najhrvatskije hrvatsko selo ... Sama činjenica da smo danas u Kukinju zajedno, dokazuje izdržljivost, otpornost, razvijenu i čvrstu nacionalnu svijest Hrvata Bošnjaka koji su se uvijek ponosili svojim imenom jezikom i tradicijama, ali koji su uvijek znali da pripadaju hrvatskom stablu. Narod bez povijesti svoje, bez jezika svoga i tradicija svojih, bez svete vjere svoje, bez matične domovine i matičnoga naroda, bez ognja toplog u domu svome jest narod bez puta i bez Boga, a to znači bez traga nade i volje za životom. Hrvati u Mađarskoj imaju svoju bogatu povijest, duhovno bogatstvo koje svakoga iznenađuje, a kao jedna mala oaza sve to imate i vi, dragi Kukinjčani, u našoj hrvatskoj obitelji u Mađarskoj. Zato nas na panonskom tlu ima i danas i zato ćemo opstati još dugo godina.

Ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Katarina Fuček predajući skulpturu glagoljskog slova H načelniku sela Ivi Grišniku i poklon, veliku berdu, rekla je između ostalog: Nagradu dobivaju oni koji rade na očuvanju hrvatskog identiteta. Što znači hrvatski identitet pogotovo ako ga njeguju Hrvati izvan Hrvatske? Prvo i osnovno hrvatski identitet čini jezik. Jezik je taj koji je očuvao Hrvate stoljećima i izvan Hrvatske, jezik je taj po kojem se prepoznajemo i po kojem se razlikujemo, na kojem stvaramo i na kojem činimo taj sastavni dio hrvatskoga kulturnog stvaralaštva. Posebno treba njegovati jezik u obitelji. Znam da to nije lako, ali za mlade je to veoma važno. Ako u sebi nosimo hrvatski duh, unatoč teškim okolnostima, ako se osjećamo hrvatski, znat ćemo sačuvati hrvatstvo, kao što su ga sačuvali naši stari. Vaša je moralna obveza prenositi taj osjećaj hrvatstva na mlade naraštaje. Proglašavam Kukinju «Najsplom» 2006. godine, kazala je Katarina Fuček predajući nagradu uz buran

pljesak nazočnih. Nakon toga na pozornicu su izašli folklorasi, plesači, pjevači i svirači iz Kukinja i Semelja koji su otplesali, odsvirali i otpjevali Baranjske plesove i pjesme, a nakon njih na pozornicu se popela muška pjevačka skupina Ižipci, u programu je sudjelovala srednja skupina KUD-a Mohač iz Mohača koju uspješno vodi Stipan Filaković. Orkestar Šokačka grana ponos je Duboševice, ali i Kukinja. Uz nastup u svečanom dijelu programa Saša, Krunoslav, Alen, Robert i Mato oduševili su još jednom sve Kukinjčane i njihove goste balskom svirkom koja je potrajala duboko u noć.

Gdje su? Što rade?

U Kukinju smo sreli svećenika Marka Bubala iz Tordinaca koji je služio svetu misu na hrvatskom jeziku. Između ostalog nam je rekao: Ja se kao svećenik i Hrvat radujem zajedno s Kukinjčanima. Nagrada ne smije nikoga uspavati. Moramo mi, Hrvati, uvijek biti na križu, s patnjom i odricanjem se sve postigne ako jedno dijete nauči hrvatski i komunicira na hrvatskom, to će biti dobro. Vidite što naprave troje-četvero ljudi. Neka ima jedan koji je aktivan i on će oko sebe okupiti deset. Želim da ih Bog i Božji blagoslov prati.

Kazali smo dragome prijatelju Marku Bubalu kako nam je ostao u dragom sjećanju i upitali ga kako je i čime se trenutno bavi, naravno, uza svećenički poziv.

Ja sam u Tordincima, nastavio sam tamo, vratio se na razvaline i ruševine i uz pomoć Boga dobro se osjećam. Često mislim na drage ljude ovdje u Mađarskoj, na žalost i vrijeme, a i moja dob nije više takva da mogu na više strana raditi, ali kad je god moguće, dolazim. Pozdravljam sve koji me se sjećaju i koji misle na mene i pozivam ih neka mole za mene, jer meni su potrebne molitve. Jedino Bog čovjeka drži, on ga snaži. To je moja ars poetica. Naučio sam trpjeti i ne bježim od trpljenja. Trpljenje je jedini izvor uspjeha.

bpb

ZAGREB – Od 28. prosinca 2006. do 1. siječnja 2007. godine glavni grad Hrvatske, Zagreb, bit će domaćinom tisućama mladih iz cijele Europe, a i šire. Taj je susret postaja "Hodočašća povjerenja na zemlji" te će uslijediti nakon višemjesečnog pripremanja i za hodočasnike koji će doći u Zagreb, te za domaćine u župama grada i okolice koji će ih primiti. Ovaj će 29. „Europski susret mladih“ biti prigoda za zajedničku molitvu, dijeljenje iskustava među mladima mnogih naroda i otkrivanje Crkve kao kvasca zajednice u ljudskoj obitelji.

MOHAČ – Kako je naš tjednik izvjestio voditelj KUD-a Mohač Stipan Filaković, Društvo koje je 8. listopada sudjelovalo natjecateljskoj smotri folklornih ansambala u mjestu Decs u neposrednoj blizini Seksara, osvojilo je naslov «izvršnog ansambla». Mohačani su i ocjenjivački sud i publiku oduševili svojom izvedbom koreografije «Veseli i tužni Semartin» koju je načinio Stipan Filaković prije nešto više od godinu dana

HARKANJ – U organizaciji Hrvatske samouprave grada Harkanja, i ove se godine 10. studenog u tamošnjem domu kulture priređuje tradicionalna Hrvatska večer. Druženje harkanjskih Hrvata s Hrvatima iz cijele regije započinje svetom misom u rimokatoličkoj crkvi koju će predvoditi svećenik Ladislav Ronta, a nastavlja se s bogatim folklornim programom kojem, uz domaćine Mješoviti pjevački zbor harkanjskih Hrvata, male plesače harkanjske osnovne škole koji plešu hrvatske narodne plesove, sudjeluju i mnogi gosti, među njima i KUD Mohač iz Mohača te nova plesna i pjevačka formacija Folklorno društvo Kukinjčana i Semeljaca.

SALANTA – U salantskoj crkvi 22. listopada bilo je veoma svečano. Misnom slavlju uz domaćega župnika Stjepana Zagorca sudjelovao je pečuški biskup Mihály Mayer koji je krizmao deset krizmanika, te digao na rang korištenja naslov koji je dekanu župniku Stjepanu Zagorcu na njegovoj zlatnoj misi 25. lipnja 2006. godine u salantskoj crkvi dodijelio đakovačko-srijemski nadbiskup Marin Srakić. Tada je biskup Srakić svećeniku Stjepanu Zagorcu dodijelio naslov kanonika Đakovačko-srijemske biskupije uza suglasnost pečuškog biskupa Mihály Mayera.

Imitirana katastrofa u Pinčenoj dolini

Skupna vježba ognjogascev, civilnih braniteljev i spasilačke službe

Opskrba ranjenih

Pri prvoj vježbi zadaća je bila spasenje ranjenih putnika

Gdo je 7. oktobra, subotu, dopodne doputovao u Petrovo Selo, znamda se je lako mogao i preplašiti. Ljudi su vani stali na ulica, jednoč u gornjem, drugič u donjem kraju se je proširio glas sirene, a pri Pinčenom mostu kot da bi bio človik pao u mravičnjak. Za kordonom pred gledatelji su se naredali mašini ognjogascev iz Sambotela, Kermenda, susjedne Eberave, a i mjesni ognjogasci su u punom broju išli na teren, pokazati što i kako bi znali nešto napraviti u slučaju pogibeli. Kako je rekao petrovski načelnik Mikloš Kohut, ovakovu vježbu su zadnji put imali u našem selu pred dvajsetimi ljeti, i zato je bilo potribno skupa sa županijskimi odgovornimi organizacijami simulirati već fele katastrofe. Pred Rudljinom su sambotelski ognjogasci staru Zastavu raspravljali da laglje dojdou do ranjenih. Nevoljnikom su potom zavezali rane, opekline i stavili je u auto hitne pomoći. Sljedeća vježba je bila da se čim prlje gasu ognji, koji su cijelu krajinu pokrli dimom.

Iako su Esterajčani dospili na mjesto autom kade je odzgora bio aparat za špricanje, nešto nij štimalo u gašenju, kad su petrovski ognjogasci s brzinom i točnim špricanjem prlje odrinuli „katastrofu“ nego bi ovi drugi mogli bilo što napraviti. Polag riči peljača petrovskih ognjogascev Janoša Škrapića, hvala Bogu u zadnje vrime nij bilo u Petrovom Selu spominka vridnoga ognja, ali je nova garda, s mladimi kotrigi, jako oduševljena. Petrovski ognjogasci će dojdouće ljeto slaviti 110. obljetnicu postojanja, a nedavno su dobili i novu uniformu. Treća vježba se je vezala uz pogibelni, otrovni materijal koji se je oslobodio prik ognja i nutrazašao u luft. Tijekom daljnje vježbe alarmirani su ljudi te ulice ter je došlo do „iseljenja“. Svi pogodjeni morali su se javiti u kulturnom domu, a kako se šte u službenom izvješčaju, Petroviščani su po naredbi točno i disciplinarno sudjelivali u vježbi suprot katastrofe.

-Tiho-

Petroviščani su bili najbolji u gašenju ognja

Intervju

„Najprije se svatko mora učvrstiti u svojoj regiji”

Razgovor vodila: Bernadeta Blažetin

Katarina Koncer

Opet smo iza manjinskih izbora, polako istječe mandat i Hrvatske državne samouprave, i birat će se novi zastupnici. Četiri godine rada u jednoj krovnoj organizaciji svakako znači iskustvo za budući mandat. Treba opet dobro raz-misliti koji su oni čimbenici organizacije koji nisu pridonijeli razvoju, te prilikom ponovnog utemeljenja izraditi takav sustav koji će još uspješnije nastaviti svoj rad u korist hrvatske zajednice u Mađarskoj. S takvim mislima sam se obratila Katarini Koncer, koja je četiri godine obnašala dužnost dopredsjednice u Hrvatskoj državnoj samoupravi.

Katarina Koncer rodom je iz Hrvatskog Židana; Hrvatsko-srpsku gimnaziju završila je u Budimpešti, dugo godina radila je na polju kulture u Letinji, a sada radi u Prosvjetno-kulturnom središtu u Lentibi; s njezinom je pomoći utemeljena hrvatska manjinska samouprava u Letinji.

Zašto si prije četiri godine prihvatila dužnost dopredsjednice?

– U prvom redu jer sam dobila povjerenje naših elektora, koji su me prije izbora htjeli kandidirati. Budući da su znali da radim u kulturi i njegujem široke veze s matičnom zemljom, mislili su da mogu zadovoljiti zahtjevima što se tiče te dužnosti. Pitala sam prijašnje zastupnike s kakvim je obvezama popraćena ta dužnost. Volim se kretati među našim Hrvatima, i tako sam prihvatila. Što sam predviđala, to sam i uspjela uraditi. U prvom redu smatrala sam važnim upoznati regije gdje žive Hrvati, naravno, četiri godine za to je malo. Svaku samoupravu nisam uspjela posjetiti, ali bila sam u svakoj regiji na raznim priredbama kamo su me zvali, i zastupala sam Hrvatsku državnu samoupravu. Kulturnu djelatnost Hrvata pokušala sam bolje upoznati jer to je bilo moje područje. Organizirale su se dobre državne smotre, no znam da zbog stanovitih razloga neke koje su bile planirane nisu održane.

Ti si 1998. g. utemeljila hrvatsku manjinsku samoupravu u Letinji i tada si promatrala rad HDS-a izvana; 2002. g. postala si njezina zastupnica i dopredsjednica, pa si vidjela njezino djelovanje i iznutra.

– Da, ima velike razlike promatrati izvana ili sudjelovati u njezinu radu. Voljela bih da što više Hrvata iz Mađarske dospije u Skupštinu HDS-a. Ne znam kako bi se to moglo provesti u djelo, ali dobro bi bilo da što više ljudi pokuša raditi u njezinu sustavu. Kroz četiri godine čula sam dosta kritike, no rekli su mi da je to tako bilo i prijašnjih godina. Najčešće su govorili da nismo učinili sve što je trebalo, ali u Skupštini bilo je zastupnika iz svih regija i kada se HDS formirao, onda je svaki zastupnik iz svoje regije izabran da bi zastupao svoju regiju. Svaki zastupnik bio je odgovoran za dva naselja u kojem se osnovala manjinska samouprava. Za sebe znam da sam tu dužnost izvršila, uvijek sam obavještavala hrvatske samouprave koje su mi pripadale. Koliko su drugi zastupnici izvršili taj svoj zadatak, ne znam, o tome bi znale govoriti osobe u regijama.

Govoriš o kritikama. Misliš da su kritike imale podlogu?

– Ako se tražila pomoć od naše krovne organizacije, koliko se moglo, pomogli smo. Zapravo u mnogim slučajevima ne znam gdje smo trebali pomoći. Kako bi se mogli rješavati problemi ako ne znamo o njima. Najviše kritika smo dobili zbog raznih natječaja, ali moram reći da smo i kod njih bili popustljivi. Znamo da manjinske samouprave i ustanove rade u lošim financijskim uvjetima, ali kada se natječaj pisao na mađarskom jeziku, to doista nismo željeli uvažiti. Kritike gotovo nikad nisu bile javno iskazane, o tome se govorilo u stanci sjednice ili smo čuli od nekoga.

Dakle, problem komuniciranja vječni je problem. Možda to ustrojstvo od 52 zastupnika iz raznih regija nije najbolje rješenje?

– Djeluje li dobro ili loše neka organizacija, ovisi o ljudima koji su u njoj. Zastupnici su trebali znati svoju zadaću. Često su nam prigovarali da nisu znali za neke informacije. Na Skupštini uvijek se moglo doći do informacija, a i u Hrvatskome glasniku može se čitati o našoj djelatnosti, o natječajima. Na žalost mnogi od naših manjinskih zastupnika ne čita naš tjednik. Ako na Skupštini netko ne čuje informacije, usto ne čita Hrvatski glasnik i ne odnese informacije u svoju regiju, onda se trebamo zapitati je li taj posao za njega.

Ima li opis dužnosti što treba zastupnik raditi u državnoj samoupravi?

– Osim što se prisegne prigodom osnivanja organizacije, nema poseban opis, ali ipak treba razmisliti što piše u tom tekstu, osoba treba zastupati interese svoje manjinske zajednice, zalagati se za očuvanje manjinskog jezika, kulture i tradicije. Prema tome svatko mora znati svoju zadaću, zastupati svoju regiju na državnoj razini, tumačiti pojedine probleme svoje regije. Zašto se to ne može reći, i sama se pitam. Mi nemamo nikakav zakon u svezi s tim, ako tko ne izvrši svoju zadaću kao zastupnik, da ga smijenimo.

Ti bi voljela da zastupnici budu djelatniji, aktivniji?

– Dakako. Komunikacija bi trebala biti dvosmjerna. Mi, čelnici, ne možemo tražiti rješenja ako ne znamo probleme. Zastupnici su vrlo pasivni na sjednicama. Komentirati ne treba u odmorima, nego teškoće valja iznijeti na sjednici. Treba reći danj osobi, ako je ona zadužena za određenu temu, može se obratiti pismom Skupštini, mogu se pozvati skupštinari u regije pa tamo ih obavijestiti o pojedinim pitanjima.

Prema novomu Manjinskom izbornom zakonu nova državna samouprava imat će manje zastupnika. Što misliš, hoće li se tako moći učinkovitije raditi?

– Radit će se učinkovitije ako dospiju takvi ljudi koji će znati zašto su tamo. No, ne mogu ništa unaprijed reći.

Kako vidiš budućnost Hrvata u Mađarskoj?

– Razvoj će biti brži u onim regijama gdje najbolje iskoriste svoje kontakte. To se vidi među Gradišćancima, Baranjcima i polako i u Zalskoj županiji. Mogućnosti europskih fondova daju motivaciju za potražnjom kontakata preko granice. Na žalost državni fond za manjine je oskudan. Vrlo bi bilo važno da se ubuduće složno natječemo jer, ruku na srce, nema baš međusobnih komuniciranja ni među pojedinim manjinskim samoupravama. Najprije se svatko mora učvrstiti u svojoj regiji i biti složan u pojedinim pitanjima.

Ponovo si izabrana za predsjednicu Hrvatske državne samouprave u Letinji. Želiš li opet postati i član Hrvatske državne samouprave?

– O tome još nisam razmišljala. Bude li opet povjerenja prema meni, možda da. Bez obzira hoću li postati zastupnicom HDS-a ili ne, ja ću nadalje raditi za nas, za Hrvate u Mađarskoj.

Hrvati u očima Mađara, Mađari u očima Hrvata

U organizaciji Hrvatske samouprave XI. okruga grada Budimpešte, u subotu, 23. rujna, održano je svečano predstavljanje najnovije knjige profesora povijesnih znanosti dr. Dinka Šokčevića „Hrvati u očima Mađara, Mađari u očima Hrvata”, podnaslova „Kako se u pogledu preko Drave mijenjala slika dugoga”.

Nazočne uzvanike i goste, napose urednika i nakladnika knjige dr. Josipa Pavičića pozdravila je predsjednica HMS-a XI. okruga Anica Petreš-Németh, istaknuvši značenje toga znanstvenog djela za Hrvate na ovim prostorima.

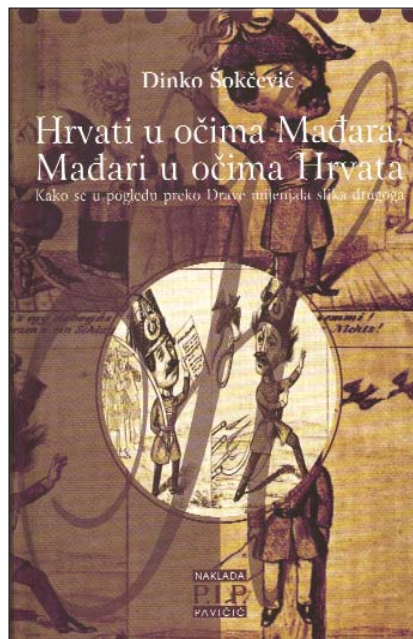
Gosp. Pavičić rekao je sljedeće: „Nismo mogli zamisliti bolje vrijeme za predstavljanje ove naše knjige na hrvatskom jeziku nego što je danas, ovoga krasnoga jesenjeg dana. Predlažem da na ovaj brod ukrcao sve ono najbolje što su Mađari vidjeli u Hrvatima, i sve ono najbolje što su Hrvati vidjeli u Mađarima. Imamo prilike da putujemo ovim brodom i da otplovimo do Zagreba pa da Zagrepčani vide i nauče od vas kako da urede svoj dvoranu za takvu prigodu. Možda se takvo putovanje jednom ostvari. Ako se pak ne ostvari, na nekom brodu, neka se ostvari čitajući ovu knjigu. Naime, kada budete čitali ovo izdanje, vidjet ćete da od onoga mnogog što ste znali o povijesti mađarsko-hrvatskih odnosa, ne stoji baš tako kako su nas učili i kako smo mislili da znamo. Knjiga je prepuna otkrića. Možda se s nekima nećete složiti, ali sam siguran da ćete je s velikim zanimanjem pročitati. Što treba uvijek imati u vidu, knjiga govori o videnju Hrvata i Mađara iz perspektive Hrvata u Hrvatskoj i Mađara u Mađarskoj. Autor se ne bavi odnosima hrvatske manjine u Mađarskoj i mađarske većine. Svi problemi o kojima je riječ zapravo su se javljali na relaciji hrvatskog i mađarskog naroda, odnosno dviju država.”

„Osmostoljetni hrvatsko-mađarski sustav, u okviru iste državne zajednice, jedan je od najzanimljivijih pojava u Europi. Dugo razdoblje zajedničke zajednice karakteriziraju čvrsto prožimanje dviju kultura. Nije pretjerano tvrditi da do XIX. st. hrvatska kultura ima više zajedničkog s mađarskom nego s kulturama slavenskih zemalja i naroda. O tome isprepletanju s kulturnim utjecajima koji su vidljivi i na likovno-umjetničkoj, i na graditeljskoj baštini, kulturi i književnosti, nastao je niz knjiga i znanstvenih studija. Za razliku od objavljenih, koje su se do sada bavile utjecajima hrvatske i mađarske kulture, ova izvorna studija dr. Dinka Šokčevića ne proučava pojedine dimenzije mađarsko-hrvatskih odnosa kao cjelinu, nego je zaokupljena slikom «drugoga», odnosno kako i zašto se mijenjala. Na argumentiran i

slikovit način ona pokazuje da i mnoge današnje predodžbe o prekodravskom susjedu počivaju na klimavim nogama. Autor dr. Dinko Šokčević podsjetio je da je prvi dio „priče”, „Magyar múlt horvát szemmel”, prije dvije godine bio promoviran u budimskoj tvrđavi. Već je tada smatrao važnim da se pogleda i druga strana medalje, naime, što su Mađari mislili o Hrvatima. Istraživanja te dvije teme, i zbog bogatstva izvora, zahtijevali su mnogo vremena. Od novinskih članaka do beletristike, književnosti, romana i pjesama pa sve do povijesnih knjiga i udžbenika, sve te teme ne mogu se mimoći. Od doba ilirizma, odnosno kod Mađara od reformnog doba pa sve do 1918. mnogo se piše. Stvaranje suvremenih nacija neminovno vuče za sobom nove političke sukobe koji se ne bi mogli zaobići ni onda da su svi bili najtolerantniji jedni prema drugima jer XIX. st. nije stoljeće tolerantnosti.

Spomenuvši XVI. i XVII. st.. autor je istaknuo da tako velikih problema nije moglo biti zato što su spomenuti narodi pripadali istomu kulturnom svijetu. U XIX. st. ta slika se mijenja. Nacionalna integracija i kod Mađara i kod Hrvata stvara nove prilike. Govoreći o kategoriji mađarizacije, autor je mislio na jezičnu i kulturnu asimilaciju, a što je u XIX. st. prirodan proces. Mađari su u Hrvatskoj pokušali nametnuti jezičku asimilaciju, bez uspjeha. Već 1848. g. ta politika propada, a nema izgleda ni poslije Nagodbe.

Glede druge slike Hrvata kod Mađara autor ukazuje da se 30-40-ih godina XIX. st. i kod Mađara stvara negativna slika o Hrvatima, ali nastaje i dvojna slika. Slika osamstoljetnih veza hrvatskoga plemstva s Mađarima pozitivna je, a slika o pripadnicima ilirskog pokreta vrlo je negativna i još više dovodi do pogoršavanja odnosa. Proučavanje stereotipa važno je i zbog konkretnog razloga jer to može biti pouka i za danas. Ne može se reći da te slike u razdoblju od 1830. do 1918. bivaju jednolične i negativne. Najkarakterističniji primjer toga je početak XX. st. kada su velika previranja u mađarskoj državi, kada u Mađarskoj (1905.) prvi put pobjeđuje oporba koja zahtijeva nezavisnost Ugarske u odnosu na Beč, kada skupina hrvatskih političara nudi ruku pomirbe Mađarima. Gosp. Šokčević istaknuo je važnost pokretanje u Budimpešti hrvatskog časopisa „Croatia” na mađarskom jeziku, čiji autori nisu samo politički publicisti, nego i najbolji tadašnji književnici koji su pokušali upoznati mađarsku javnost s hrvatskim stajalištima i književnošću. Taj pokušaj obični ljudi prihvatili su pozitivno, dok je politika kvarila suradnju, ali je na kulturnoj ona trajala. Primjer za to je i dramska

predstava jednog od najboljih hrvatskih književnika moderne Ive Vojnovića koji je s dramom „Ekvinocij” doživio golem uspjeh kod mađarske publike.

Izdavanje knjige financijski su poduprli Ministarstvo kulture te Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske.

Marko Dekić

Trenutak za pjesmu

Marko Dekić Bodoljaš

Gdje si?

Slobodo nijema, što šutiš, što tužiš?
Nad domovinom hrabri sinci bdiju.
Pukla je zora, vrijeme j' da s' odužiš,
Da ti se nesnosne verige razbiju.

A gdje li su britki, svijetli mači,
Usklik bodrenja što u borbu zove,
Leprš trobojnice što svagda junači
Da s' stoljetne more nikad ne ponove?

A gdje li je pest svemoćna, opaka,
Da smrvi zlobu, neljudstvo tirana?
Oh, gdje si, željo, spasiteljsko žarka,
Slobodo sveta, tajom osanjana?

Pa zar da s' u tebe veće ne nadamo
Da ćeš prigriliti cijeli rod nam suznji?
Mi, sokoli tvoji – kuneći se – znamo
Da će nam osvanut slobode dan
sudnji!

(Budimpešta, u listopadu 1956.)

Iz povijesti hrvatskoga tiska u
Mađarskoj

Odobren budžet za nacionalne i etničke manjine

Sabor Republike Mađarske odobrio je budžet za 1991. godinu. Za nacionalne i etničke manjine dodijeljeno je više sredstava nego protekle godine. Demokratskim putem izabrani sabor uvažio je interese narodnosti u toj mjeri kakva se nije zapažala u proteklom jednopartijskom sistemu i njegovom parlamentu. Naime, uzimajući u obzir i inflaciju, umjesto 20 milijuna forinti, koliko je bilo osigurano za izdavanje narodnosnih listova, budžet iznosi 40 milijuna forinti. Iz ovih sredstava moći će se izdvojiti sredstva za posebne novine Hrvata i Srba u Mađarskoj. Oni su sa Slovencima imali svoj tjednik „Narodne novine“, no već godinu dana na slovenskom napisu se ne objavljuju zbog manjka novinara, već na dva jezika i dva pisma. Slovenci će svoj problem riješiti na vlastiti način, svoje će novine tiskati u svojoj matici, u Murskoj Soboti, dok će 90 tisuća Hrvata i pet hiljada Srba također imati svoje posebne listove, da bi se tako i sa jedne i sa druge strane uvažili specijalni interesi i smanjio broj, i na taj način, spornih pitanja. Sabor je osigurao za nesmetano djelovanje narodnosnih Saveza, umjesto predviđenih 100 milijuna forinti 200 milijuna, te se i fond s kojim raspolaže Ured za nacionalnosti i etničke manjine umjesto 20 milijuna povećao na sumu od 50 milijuna. *Đ. F.* (Narodne novine, broj. 2, 10. siječnja 1991.)

SALANTA – U organizaciji i na poticaj Marije Ištoković, zastupnice salantske Hrvatske samouprave, od 5. do 6. listopada 40-ak hodočasnika iz Salante, Pečuha, Harkanja i drugih naselja hodočastilo je u Međugorje. Naši su Hrvati veliki štovatelji Majke Božje te su i ovoga puta molili u jednom od najpoznatijih njezinih svetišta u hercegovačkome Međugorju.

KAPOŠVAR – U organizaciji i uz materijalnu pomoć tamošnje Hrvatske samouprave, u Kapošvaru se pet sati tjedno uči hrvatski jezik u nekoliko skupina. Tri skupine polaznika, njih dvadeset i dvoje, od čega dvije početne i jedna napredna skupina, marljivo uči hrvatski jezik s profesoricom Bojanom Peter iz Nagyatáda.

Iz jugoslavenskih dokumenata o revoluciji 1956.

Dana 23. listopada izbila je revolucija (2)

Nastavljamo s izvješćem veleposlanika Dalibora Soldatića od 23. listopada 1956. godine:

„Ranija vijest da je Plenum CK sazvan za 31. listopad preko radija ispravljena je da će se Plenum održati ovih dana, a prema nekim vijestima CK hoće zasjedati. Po našem mišljenju miting koji su studenti organizirali u znaku solidarnosti s Poljskom, prerastao je u masovne demonstracije koja dobiva sve više nacionalni i antisovjetski karakter. Ima i antisocijalističkih ispada (skidanje crvenih zvijezda, grbova, zastava i amblema vojnicima). Dok partijsko rukovodstvo šuti, CK omladine pokazuje inicijativu. Najprije je pozvao omladinu na miting, prekinulo zasjedanje, a večeras izdao još jedan proglas s 14 točaka, s pozivom radnicima i studentima i omladini da sutra stupe u generalni štrajk. Nađev govor pred Skupštinom, koji je bio vrlo blag, nije naišao na povoljan prijem kod masa.”

Na poziv mađarske Vlade sovjetske trupe umiješale su se u revolucionarna zbivanja i došlo je do krvoprolića masa.

Soldatić 25. X. 1956. javlja (broj 417701):

„Tijekom cijelog jutra uzalud pokušavam stupiti u kontakt s nekim iz Politbiroa ili Ministarstva vanjskih poslova. Posjetio sam poljskog veleposlanika koji se nalazi u istoj situaciji. Izolirane grupe još uvijek daju otpor sovjetskim trupama. Demonstracije ponovno oživljuju. U 12 sati večera grupa demonstranata krenula prema Parlamentu da tamo iznosi svoje zahtjeve, u prvom redu odstupanje Gere. Pred Parlamentom stupili u akciju sovjetski tenkovi. Ima žrtava. Odatle u dva navrata telefonirali su našoj ambasadi, i mole za intervenciju da se zaustavi krvoproliće.

Politbiro objavio da je Gere razriješen

dužnosti prvog sekretara Partije i da je na njegovo mjesto izabran Kadar Janoš.”

„Prema izjavi ministra vanjskih poslova Horvata rukovodstvo pristupilo organiziranju grupa radnika komunista koji će od danas popodne osigurati kretanje po gradu. Policijska služba praktično ne postoji, jer je prvog dana bila razoružana od demonstranata. Horvat je savjetovao da za sada još ne pokušam poći MIP-u” – stoji u brzopjavu jugoslavenskog veleposlanika Soldatića (broj 417702).

Demonstranti su se nadali nekakvoj jugoslavenskoj pomoći i podršci, što, kako ćemo doznati, donekle se ispoljavalo, naime, jugoslavensko vodstvo pružalo je podršku prosvjednicima sve dok nije bilo upitno socijalističko ustrojstvo Mađarske, te je s jugoslavenske strane prva sovjetska intervencija osuđivana i smatrana nepotrebnom.

Budući da su se revolucionarni događaji i zbivanja veoma brzo i burno odvijali, Dalibor Soldatić nastojao je svoje nadležne u Beogradu, tj. jugoslavenske vlasti točno informirati, uostalom i 25. listopada (broj 417738): „U 13 sati grupa od 1.000 demonstranata, ozbiljnih građana i radnika, s mađarskim zastavama došla pred našu ambasadu pjevajući mađarsku himnu i skandirajući „Živio Tito”. Izaslanstvo od četvorice prišlo našim drugovima u dvorište i zatražilo da ih primi poslanik. Na odgovor da nije tu, iznijeli da ih primi naša ambasada da prenese jugoslavenskoj Vladi želju mađarske omladine da jugoslavenska Vlada postavi zahtjev OUN da strane trupe prestanu s ubijanjem mađarskih građana na mađarskom teritoriju, i to građane koji mirno i disciplinirano manifestiraju i traže svoju slobodu.”

(Nastavit će se)

Duro Franković

Tradicionalni i suvremeni aspekti knjižnice

U okviru hrvatsko-mađarske međunarodne suradnje, odnosno susreta djelatnika Gradske knjižnice Beli Manastir i Knjižnice i medijateke Visoke škole Józsefa Eötvösa, 3. listopada u Baji je održana priredba pod nazivom „Tradicionalni i suvremeni aspekti knjižnice“ s istoimenom izložbom koju je otvorila ravnateljica domaće knjižnice Ilona Bodor Major – obavijestio nas je dr. Živko Gorjanac, voditelj Odjela za hrvatski jezik. Visokoškolski docent Visoke škole u Kečkemetu dr. János Steklács održao je predavanje s naslovom Pojam, priroda i glavne značajke funkcionalnog analfabetizma, a Robert Stohl, asistent bajske visoke škole, predavanje na temu Stare knjige u knjižnici. Za goste je organiziran i izlet brodom, a kako je najavljeno, novi susret održat će se 25. listopada u Belom Manastiru.

KEČKEMET – Na izborima za manjinske samouprave prvi put je u Kečkemetu podnijeta inicijativa za utemeljenje hrvatske manjinske samouprave. Uspješno je udovoljeno svim zakonskim propisima, održani su uspješni izbori, te je 13. listopada u tome županijskom središtu, u svečanim okvirima, i utemeljena Hrvatska manjinska samouprava. Za predsjednika je izabran Stipan Šibalin, a za zamjenika predsjednika Stjepan Hodovan. Zastupnici Samouprave su uz njih Stipan Pančić, dr. Ilija Išpanović i dr. Ladislav Matoš. Kako je naš tjednik obavijestio predsjednik Samouprave Stipan Šibalin, dobili su obećanja kako će uskoro dobiti i prostorije od grada za svoj rad s potrebnim pomagalicama, a također prema dosadašnjoj praksi očekuju i raspisivanje natječaja gradske samouprave za potpomaganje rada manjinskih samouprava i ostvarivanje njihovih programa u gradu. Osim hrvatske, u Kečkemetu su utemeljene i njemačka i romska samouprava, koje su djelovale i u prethodnome samoupravnom ciklusu.

SERDAHÉL – Narodnosna osnovna škola „Katarina Zrinski“ za učenike šestog, sedmog i osmog razreda organizirala je jednodnevni izlet u Hrvatsku. Posjetili su znamenitosti grada Čakovca (tvrđavu i središte grada, park), utvrdu u Varaždinu te dvorac i okolni park u Trakošćanu.

Karlovac u Petrovom Selu

Dičja predstava, jačkarni koncert i trgadbena zabava

Gusti, a i nepropustljivi vikend su imali Petrovišćani od 6. do 8. oktobra. Ki je pohodio brojne priredbe te dane, znamda je mogao zapaziti: kamen temeljac karlovačko-petroviskoga prijateljstva već je vrižen. To se je začelo jur u ljeti kad je kazališna grupa Petrovoga Sela gostovala u tom gradu kao gost Zorin doma, a sad je, evo, došao red na njev povratni pohod. Iako je blizu 60 gostov doputovalo u južno Gradišće, s točnom kalkulacijom i dobrom voljom smo mogli svakoga gosta smjestiti i osigurati im da u ničem ne trpu falingu. Petak, 6. oktobra, veljek za dolaskom smo se uputili u Pinkovac, u partnersku općinu našega sela, kade je puna dvorana dočekala svenek rado vidjene drage izvodjače iz Hrvatske. Leo Radaković, pinkovački načelnik, u okviru kulturnoga večera s toplimi riči je pozdravio Karlovčane i njeve gostodavatelje Petrovišćane, ki su potom skupa mogli uživati u koncertu muške klappe Ivan Mažuranić ter prvoga Pjevačkoga hrvatskoga društva na tlu Hrvatske, pod imenom Zora. Kratak boravak u Austriji je završen večerom i druženjem. Subota je posebno za dicu bila atrakcija s vježbom suprot katastrofe u selu. Zatim su Karlovčani ostatak dana proveli u Sambotelu, a uvečer je je čekao nastup pred domaćom publikom. Dičja predstava Jaje nam je otkrila talentirane male glumce i glumice ki djeluju u okviru Zorin doma (gradskoga kazališća). Ravnatelj Zorin doma Zvonimir Iličić je u svojem govoru pozdravio ovu novu suradnju, a ponudio je pomoć ustanove Gradišćancem,

prvenstveno u stručni usavršavanji na folklornom i dramskom području. Pjevačko društvo Zora s domoljubnim jačkama i ozbiljnim kusići je zagrijalo publiku, ali koža nam se je naježila od lipote zapravo nek onda kad smo poslušali mušku klapu s poznatimi dalmatinskim melodijama, ku su i gledatelji oduševljeno jačili s njimi skupa. Izgledalo je da je njih najteže pustiti doli s bine pak ako ne bi se morali pašćiti u zabavu, vjerujem da bi njev nastup i duglje trajao. Zabavni bend Joker je jur poznat bio za petroviske kazalištarce jer su prilikom gostovanja u Karlovcu (Dugoj Resi) naše noći muzički oblikovali, a ni ovput nisu razočarali tančenu masu. O ovoletojnoj trgadbenoj zabavi svi su mogli govoriti samo u superlativu. I prebrzo je došla nedilja, a kasnu hrvatsku mašu je takaj polipšala „Zora“. Još jedan zajednički objed i naše selo se je ispraznilo, pokidob gosti jur nisu mogli ostati na trgadbenoj proščiji. Rastanak je vik težak, ali sazidani privatni kontakti i postojeća kulturna suradnja su jur prave garancije da ime Petrovoga Sela jur teško će zabit u Karlovcu, a da mi svi ostajemo u najlipšem spominku tovarušev. To svidoču i ove riči ke smo dobili iz Zorin doma tri dana kasnije za gostovanjem: „Iako 300 kilometara udaljeni od kuće, osjećali smo se kao da smo u roditeljskom domu... Iskreno se nadamo da je ovo tek početak dugoročne suradnje i podrške Hrvata kako u Hrvatskoj tako i u svim drugim zemljama, gdje žive naši sunarodnjaci!“

-Timea Horvat-

Pjevačko hrvatsko društvo Zora

Svetak grojza i vina u Petrovom Selu

Treći put trgadbena prošecija

Jur treće ljeta se gane trgadbena povorka na ulica Petrovoga Sela s različitim generacijama na koli i pišice. Vik daju dovoljne razloge za smih i veselje i drugi entuzijasti kim nij žao za vrime ni za pinez da napravu svoju maškaru ili ponukaju za društvo vino, poharaj ili uprav svoje traktore. Tako je bilo i 8. oktobra, sunčanoga nediljnoga otpodneva. Tradicija je jur da aktivisti kulturnih društava obavezno si izmislu nešto frapantnoga, sedu na kola, traktore ter si skroz jaču na putu. Tako smo se jur naučili na tančoše u narodnoj nošnji, no ovo ljeto su služili pravim iznenadjenjem jer divičice na koli su vlikli, iako još prez jarma, dičaki tančoši. Pravoda su dobili i svoje od gledateljev ki su im zaviknuli da „*ovakove vole i mi bi prahali*“, a dičaki su samo kupicu zdignuli pak pokazali na plakatu na koj je pisalo: „*Dobro bižu kola ko je dobra volja!*“ Kermendskog konjskoga banderija, a i jahače iz okolišnih sel bilo je milo gledati na čelu povorke, na hintovu se je vozikao elitni par (naravno zvanaredni glumci kazališne grupe), liktar Andraš Handler i njegova (trgadbena) žena Marica Moric (Žimičeva). Ljetos smo vidili duhovite, žive grojzice, traktorsko naticanje dice, veseli školski skup. Oni su skroz hitali na putu med gledatelje i cukora i horije, a šipaš ognjogasev u staroj uniformi, Petar Veselović samo je nek onda ostao na miru kad se je napio da se totalno ne isuši u puhanju. Ovde su još bili stariji tančoši s dicom na posebnom traktoru, kot i kazalištarci s prešom, a svagdir se je nukalo dobro vino. Med gosti vridno je spomenuti nardarske Bošiče ki svako ljeto iz vlašćega sela donesu ku-tu jaku tekućinu, ali ljetos su nam dali kušati i domaću kobasicu. Polag njih je rivao svoju taličku i fratar s hordovom,

Nedeljko Vidović i Darko Mureta iz Triblja su nas pogostili morskom ribom, dokle se je donaćelnik sela Atila Filipović borio s kruhom

Uloga liktara je ljetos pripala Andrašu Handleru, a njegovu ženu je „glumila“ Marica Moric

komu su se morali smijati ljudi na svakom koraku. Povorka ni ovom prilikom nij ostala prez unikuma, to su bili ovo ljeto gosti iz Triblja ki su lani nek kot vanjski promatrači s kamerom i fotoaparatom sprohadjali zgoditke trgadbene fešte, a ljetos su volju dobili da se bolje aktiviziraju. Naime, Nedeljko Vidović i Darko Mureta na svoj račun su spekli na raznju brojne morske ribe, a novinar Večernjega lista Antun Ficko nabavio je spodobno udarne hrvatske kapljice, kot se je to pilo i na drugi kola iz črljenoga, ali i bijeloga vina. Vjerujem da nij bilo človika ki toga otpodneva ni se bar jedanput dobro nasmijao, mahao, začudio se ovom marširajućom muzičkom i maškarantnom kaosu, koji nij imao drugi cilj nego da dokrade marvičkicu radost i veselje u petrovski žitak i potrese nediljni mir u dolini Pinke.

-Tiho-

Susret srednjoškolaca

Od 13. do 15. listopada Matica hrvatska Pečuh organizirala je međunarodni susret hrvatskih srednjoškolaca. Trodnevna priredba održavala se u pečuškoj hrvatskoj školi i učeničkom domu. Kao što sam od predsjednice Matice hrvatske Milice Klaić Taradija doznala, cilj je susreta bio da se učenici upoznaju sa svojim vršnjacima iz susjednih zemalja. Bili su pozvani gimnazijalci, učenici 11. i 12. razreda. Budući da će grad Pečuh 2010. godine biti Europska kulturna prijestolnica, predsjednica smatra da se i ovaj susret uklapao u pripreme za taj čin.

Srednjoškolci su se registrirali 13. listopada u našoj pečuškoj školi, gdje se istodobno održavao i tradicionalni berbeni bal. Zahvaljujući tomu sudionici susreta imali su priliku sudjelovati toj jesenskoj priredbi i upoznati djelomice rad pečuške hrvatske ustanove. Svi srednjoškolci i ostali gosti na početku su pogledali berbeni program domaćih učenika. Razred Janje Živković-Mandić s nastavnicima je pripremio doista šaren program za publiku. Pošto su učenici 12. razreda prikazali veselu berbenu koreografiju, slijedio je hrvatski bal. Srednjoškolci su mogli uživati u glazbi orkestra Badel. Drugi dan, u subotu, susret srednjoškolaca nastavljao se. Prije podne 14. listopada otpočela je tribina na kojoj su sudionici predstavili svoje škole. Profesorica Katica Degmečić iz Osijeka govorila je o njihovoj gimnaziji, a njezini su učenici prikazali projekt Tko su Šokci. Zatim je ravnatelj pečuške hrvatske škole Gabor Győrvári govorio o obnovi stare pečuške školske zgrade i učeničkog doma, što je ostvareno zahvaljujući mađarsko-hrvatskoj suradnji, odnosno PHARE CBC natječaju Europske unije. U drugom dijelu svoga izlaganja govorio je o mogućnostima školovanja u gradu Pečuhu. Poslije su gosti iz Budimpešte prikazali svoju ustanovu. Nakon obveznog programa slijedila je mala osvježavajuća šetnja gradom. Zatim su gosti i njihovi domaćini oputovali u Baju gdje su pogledali predstavu Tahira Mujičića Trenk iliti divlji crveni baron. Na zadnji dan susreta sudionici su skupa otišli u augustinsku crkvu gdje se, inače, mjesečno jedanput služi sveta misa na hrvatskom jeziku. Nakon mise slijedio je zajednički objed, a zatim su zadovoljni gosti oputovali svojim kućama.

Renata Božanović

SERDAHEL – Već više godina osnovna škola uspješno surađuje s Visokom učiteljskom školom iz Zadra preko koje suradnje svake godine dvadesetero studenata s mentoricom dolazi hospitirati u Serdahel. Ove su godine studenti stigli 15 rujna i tjedan dana boravili u selu, te posjetili okolna mjesta.

FIČEHAZ – Dugogodišnja je tradicija da u dječjem vrtiću u jesen održavaju tjedan berbe. Djeca se upoznaju s blagodatima toga godišnjeg doba, uče pjesmice i igre vezane za jesen. Posjete vinograd, sudjeluju na berbi grožđa, izrađuju ukrasne predmete, slike od raznih plodova i prešanova lišća, a posljednjeg dana priređuju malu berbenu povorku.

VLAŠIĆI – Djelatnici Hrvatskoga prosvjetno-kulturnog centra „Zavičaj” u Vlašićima, kao i lani, posjetili su razne krajeve Mađarske. Prema Ladislavu Gujašu, upravitelju Centra, ove su godine upoznali Pečuh i njegovu okolicu. Osim toga posjetili su Šikloš, Viljan i Harkanj.

PEČUH – Nastavnički zbor Osnovne škole Miroslava Krleže iz Zagreba, koji s Hrvatskim vrtićem, osnovnom školom, gimnazijom i učeničkim domom Miroslava Krleže njeguje već višedesetljetne prijateljske veze, koje se ogledaju u razmjeni učenika dviju škola i međusobnim posjetima i druženjima nastavnčkih kolektiva, od 20. do 22. listopada boravio je kod svojih prijatelja u Pečuhu. Zagrepčani su svake godine gosti Pečušaca u ranu jesen, dok naši pedagozi borave u Zagrebu početkom proljeća.

ZAGREB – Od 23. do 27. listopada 7. razred Hrvatske osnovne škole Miroslava Krleže boravi u Osnovnoj školi Miroslava Krleže u Zagrebu. Djeca će biti smještena kod obitelji te će pohađati redovitu nastavu. Praksa je to i dugogodišnja suradnja koja se ostvaruje između dviju prijateljskih škola, te svake godine aktualni učenici 7. razreda iz pečuške škole borave u Zagrebu i pohađaju nastavne sate svojih vršnjaka i aktivno sudjeluju nastavnom tijeku. Učenike sedmoga razreda prati njihova razrednica Žanet Vörös.

Nogometni kup „König” u Pustari

Nema ljepših priredaba i programa od onih koje su potakle civilne osobe. Ladislav Prekšen od mladenačke dobi obožavao je nogomet. Ta ljubav i dandanas postoji, i on mnogo radi na tome da taj vrlo omiljeni šport dobiva prestiž u njegovu naselju. G. Prekšen, predsjednik pustarskoga Nogometnog kluba, mnogo se zalaže da Klub dobro djeluje, da ima dobre uvjete za treninge i da se brine za podmladak. On je sam donator Kluba.

Nogometni kup „König” također je bila njegova zamisao, već prije osam godina, nazvan po imenu njegove tvrtke. Na nogometni kup veterana mogu se javiti momčadi iz hrvatskih pomurskih naselja i iz prijateljskih naselja iz Hrvatske.

Cilj je športskog druženja zdraviji život, snaženje zajedništva među Hrvatima, vježbanje jezika, uspostavljanje novih veza. Prema mišljenju predsjednika, koji je privatni poduzetnik, takva prijateljska druženja dobre su podloge i za gospodarsku suradnju, naime, ako čovjek upozna osobu, i nehotice dođe do razgovora o poslu. Poznanstva se proširuju, a uvijek je lakše raditi ili sklopiti ugovore s čovjekom koga već poznajemo.

Na Nogometnom kupu „König” 7. listopada bilo je čak deset momčadi. Veterani su stigli iz Fičehaza, Kerestura, Mlinaraca, Serdahela, Sumartona, Petribe, Koprivnice, Donje Dubrave, Pustare i tvrtke König.

Utakmice su odigrane u dvije skupine. Na radost domaćih navijača prvo mjesto osvojila

je pustarska momčad. Stjepan Kodela, Stjepan Doboš, Gabor Kanižai, Ladislav Koša, Atila Feher, Ivan Kovač, Gabor Nađ, Zoltan Liplin, Jože Kuzma, Imre Trojko, Lajoš Koša i Azite Catalin bili su vrlo ponosni na rezultate, naime, uspjeli su ponovno dobiti pobjednički pehar. Ladislav Koša, voditelj ekipe, nada se da će i iduće godine uspjeti zadržati prvo mjesto i onda će pehar ostati u Pustari zauvijek.

Drugo mjesto pripalo je koprivničkoj, a treće donjodubravačkoj momčadi.

Najviše golova (sedam) dao je Pustarac Zoltan Liplin, za najboljeg vratara proglasili su Koprivničanina Stanka Orlovića, koji je bio i najstariji među nogometašima (69 g.), a za najboljeg igrača izabran je Serdahelac Stjepan Mihović. Športski dan završen je večerom i druženjem te predajom nagrada u nadi da će se dogodine opet sresti i provesti jedan dan u duhu športa.

Beta

Berba – veselje mladih

berbenim alatima, tjeskom, mlinom, groždem i vinom te fotografijama viljanskih vinograda i podruma.

Zna se da je u berbi uvijek bilo obilje veselja, druženja, šale i ljubavi. Zreli plod uvijek je značio uspjeh cjelogodišnjeg rada. Berbeni bal u gimnaziji bio je „plod” jedne razredne zajednice koja je prvi put uspjela ostvariti prelijepu berbenu priredbu i veselje.

Skladni ritam zveketanja 35 škara prisjećao je gledatelje na ritam rada, koji je ujedno i bio komuniciranje među ljudima. Prihvaćanje zajedničkog ritma rada i plesa ljude je zbližio, sukobe i nesporazume je „izgladio”, a zajednički posao razveselio ljude.

Berbeni bal u pečuškoj gimnaziji zapravo je jedna proba za drugi razred, kako je kroz godinu dana sazrela zajednica – reče nam razrednica Janja Živković – naime, organiziranje takve priredbe iziskuje mnogo rada. Učenici se upoznaju s organizacijskim zadaćama, informiraju se kako nastaje neka priredba od samih početaka planiranja, izrade plakata do završetka, pakiranja itd.

Beta

S berbenoga bala

Ove smo godine mi, učenici 10. razreda pečuške Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže, imali čast organizirati ovogodišnji tradicionalni program za berbeni bal, a i sam bal. Radi zajedničkoga druženja na priredbu smo pozvali i učenike 10. razreda budimpeštanskoga HOŠIG-a, a imali smo goste i iz Osijeka koji su doputovali na Susret hrvatskih srednjoškolaca u organizaciji Matice hrvatske Peču.

S pripremama smo započeli odmah na početku nove školske godine. Mnogo smo ideja i pomoći dobili od naše razrednice Janje Živković i od roditelja naših razrednih drugova. Program je isplanirala razrednica, a roditelji su najviše pomagali u kićenju dvorane, pravljenju raznoraznih dekoracija i, naravno, pri organiziranju bifea za koji su nam mame ispekile mnoštvo fantastičnih kolača. Dekoracija je urađena u suradnji s curama iz razreda koje su sakupljale razne jesenje plodove i pomoću njih složile prekrasne jesenje košare.

Prve probe krenule su otprilike mjesec dana prije bala, a njihova većina protekla je u dobroj atmosferi iako je bilo i takvih dana

kada ništa nije ispalo tako kako smo mi htjeli i željeli. Folklorni dio našega programa svirkom je popratio orkestar plesne skupine Baranja, koji je ujedno i orkestar naše škole, a koreografiju je sastavio naš profesor plesa Blaško Stanić, inače, osnivački član KUD-a Tanac. Pjesme je s nama uvježbala naša bivša razrednica, a sadašnja profesorica glazbenog odgoja Marta Rohonci.

Nakon bezbroj zanimljivih proba došao je i veliki dan. Cijelo prijepodne posvetili smo dekoraciji škole, a popodne je održana i zadnja, glavna proba na već okićenoj pozornici. Kada su se uvečer u sedam sati upalila svjetla reflektora, prepuna dvorana mogla je uživati u našem programu u kojem smo – sudeći prema pljesku gledatelja – uspješno oživili stari narodni običaj berbe.

Na balu, na veliku radost svih nazočnih, do sitnih sati svirao je popularni orkestar Badel, a nakon njega svi su govorili kako je to bio jedan od najboljih berbenih balova svih vremena.

Petar Šoltes
učenik 10. razreda
Hrvatske gimnazije MK

MALA
STRANICA

Izradila: Dijana Kovačić
iz Fičehaza

Brucošijada

Ovako su se zabavljali učenici prvoga razreda Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže u Pečuhu na svojoj brucošijadi. Uredništvo zahvaljuje na suradnji profesor Akošu Kolaru koji nam je poslao fotografije i s pečuške brucošijade i s berebenoga bala.

S one strane granice

Zavitni dan u Bačkom Monoštoru

U organizaciji mjesnoga Kulturno-umjetničkog društva Hrvata «Bodrog», već šestu godinu zaredom u Bačkome Monoštoru, podunavskom šokačkom naselju 15 km sjeverozapadno od Sombora, obilježen je Zavitni dan. Već po običaju, u petak, 13. listopada, u župnoj crkvi svetih Petra i Pavla služena je sveta misa koju je predvodio msgr. Stjepan Beretić, a svečanost je nastavljena 14. listopada trosatnim kulturno-umjetničkim programom u športskoj dvorani Osnovne škole "22. oktobar". Na Zavitnome danu sudjelovalo je i izaslanstvo Hrvatske samouprave sela Santova, a u programu je nastupio i TS KUD Tanac, koji je oduševio domaću publiku izvođenjem baranjskih hrvatskih melodija.

Prije više od 60 godina tadašnji monoštorski župnik, kasnije prvi subotički biskup Matiša Zvekanović, sa župljanima zavjetovao se Majci Božjoj zato što je selo mimoišlo ratno stradanje 13. listopada 1944. godine, na dan posljednjega Gospina ukazanja u Fatimi, da će svake godine na taj dan u podne biti služena sveta misa u čast i znak hvale Blaženoj Djevici Mariji. Misa se sva ova desetljeća održavala po zavjetu, a ovaj znameniti dan Kulturno-umjetničko društvo Hrvata „Bodrog” uzelo je za svoj dan, koji se od njegova osnutka 2001. godine redovito obilježava misom na hrvatskom jeziku i prigodnim kulturnim programom.

KUDH Hrvata «Bodrog» osnovan je 2001. godine, danas okuplja stotinjak članova u više sekcija, to su folklorna, tamburaška i likovna, a pokreće se i literarna. Ima i dječji folklor s pedesetak članova, a sudjelujemo na brojnim manifestacijama i smotrama u Vojvodini, matičnoj Hrvatskoj i u Mađarskoj.

Otvarajući prigodni kulturni program, okupljeno mnoštvo, brojne uzvanike, sudionike programa i mještane pozdravila je predsjednica KUDH «Bodrog» Marija Turkalj, ukazavši na značenje Zavitnoga dana.

«Svi znamo kako je dan nastanka zavita bio težak trenutak koji je odlučivao o životu ili propasti našeg sela. Zavit je položen i molitva je uslišana, a selo je sačuvano. Danas sam jako sretna što su naši stari znali darovati u zavit svoju dušu. Zahvaljujući njima, mi danas postojimo i kao društvo, i kao ovo selo, i kao hrvatska zajednica. Svaka kultura koja je protkana snažnim duhovnim izvorom ima još jedan motiv za rad u budućnosti. Zato je Monoštor sretan što svoju kulturnu baštinu sačuvanu ljubavlju i potvrđenu zavitom može prenositi s koljena na koljeno», rekla je među inim Marija Turkalj.

Monoštorcima su se pozdravnim riječima obratili zamjenik gradonačelnika Sombora Mišo Stjepanović i generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu Ivan Bandić. Zatim je uslijedio program u kojem su nastupili domaći KUDH „Bodrog”, Hrvatski kulturni centar „Bunjevačko kolo” iz Subotice, Kulturno-umjetničko društvo „Pleter” iz Splita, Kulturno-umjetničko društvo „Ru-

munka” iz Bačkog Monoštora, Hrvatsko kulturno-umjetničko prosvjetno društva „Dukat” Vajska-Bođani, te tamburaši Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog društva „Tomislav” iz Golubinca i tamburaški ansambl KUD-a „Tanac” iz Pečuha. Svoje stihove recitirali su monoštorski pjesnici, a u okviru programa dodijeljeno je i priznanje dugogodišnjoj koreografkinji folkloru u KUDH „Bodrog” Katici Pašić. Katarina Čeliković, ravnateljica subotičke Hrvatske čitaonice, Monoštorcima je darovala sto knjiga, izdanja ove ustanove, koja je zacrtala da će na taj način pridonijeti osnivanju i obogaćivanju hrvatske knjižnice u vojvođanskim naseljima.

U ime Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović” vlč. dr. Andrija Kopilović prigodnim je riječima ukazao na značenje Zavitnoga dana u očuvanju vjere i kulture.

«Jedan sam od rijetkih svjedoka kojemu je najviše o ovome zavjetnom danu govorio pokojni biskup, a vaš župnik, monsijor Matiša Zvekanović. Za njega je jedno od životnih djela, gdje je najviše osjetio da je kao svećenik i pastir pozvan predvoditi narod i

stajati na čelu onda kada gleda smrtnoj opasnosti u oči, bio taj dan. Osjetio je, kao nekoć Mojsije, da treba podići ruku i kod Boga posredovati za spas svoga naroda. Najveće iskustvo vjere doživio je upravo u tome čudesnom događaju. Drugo, čime se i onda, a i kasnije ponosio, jest način na koji je Monoštor živio taj zavjetni dan. I sami znadete da nije propuštao 13. listopada biti s vama. Treće, što je osobito često spominjao, to je pjesma zanosna i jedinstvena, kako je on znao reći: kako samo Monoštorci znaju. Raduje li se on ovakvom načinu proslave zavjetnoga dana, kako ste ga prenijeli iz crkve u ovu dvoranu? Duboko sam uvjeren da se raduje. Tamo gdje se njeguje kulturna baština, gdje se doživljava lijepo, gdje se okupljaju naraštaji zajedno, tamo se događa kultiviranje čovjeka. Unapređivanje kulture i uljudbenog života čovjeka jest poslanje i Crkve. Stoga se u ovakve događaje i način uključuje i Crkva.»

Program je završen koncertom TS «Dike» iz Vinkovaca, uz raspjevanu šokadiju, a druženje sudionika i gostiju nastavljeno je zajedničkom večerom uz pjesmu i tambure.

S. Balatinac

Hrvatski večer u Kemlji

Na sredini Judita Koncai, članica manjinske samouprave, uz nje autorica teksta, predsjednica Hrvatske manjinske samouprave Marija Nović-Štirković s peljačem Konoplja Francijem Nemetom (sprava prvi)

Opet je minulo jedno ljeto, i svečevali smo. Naša hrvatska manjinska samouprava se je odlučila da na hrvatski večer ovput nećemo pozvati iz drugih sel goste, nego ćemo skupapozvati naša seoska društva ka njeguju hrvatske tradicije.

Hrvatski večer nam je svezan i s rođendanom ter imendanom Mate Meršića Miloradića. Tako smo 17. septembra, nedilju, imali u našoj crkvi mašu-zadušnicu, zatim su svi ljudi došli s nami va cimenter kade smo molili, jačili i položili vijenac na grob pokojnoga farnika, gradišćanskoga velikana. Potom smo pozvali ljude va Hrvatski klub kade smo je pogostili. Povidali smo im kakove nastupe ćeju imati još naše grupe, kakovo djelo ima još naša manjinska samouprava.

Nekoliko dana kašnje, 22. septembra, na Hrvatskom večeru su nastupila najprlje dica iz čuvarnice Sunašca ter pokazala kratke igre. Dar su im bili spomenica, čokolada i deset jezero forintov Pinezi smo im dali zato jer su

došli k njim dica iz Bizonje. Imali su skupni piknik na dvoru čuvarnice. Roditelji su pekli palačinke i kuhali gulaš. Školska dica su recitrala one pjesme ke su povidala i na hrvatski naticanji. Dostali su i oni spomenicu, slatkarije ter majicu.

Na njoj je nacrtan kemljanski grb i napisano je dvojezično Kemlja/Kimle. Jačkarni zbor Mali Dunaj i tančoši Konoplja su nas još jednoč oduševili svojim programom. Tako su pred domaćom publikom imali lipe uspjehe. Darovali smo im spomenicu, paket slatkarije i pila. Zatim je predsjednica samouprave zahvalila pomaćem ki su djelali i dosidob zato da se naš hrvatski jezik ne zgubi, i predala je svim male poklone. Veseli nas da su i sada čudami došli na naš hrvatski večer, kade je samouprava pogostila sve goste. Za programom uz veselo druženje je nam svirala nova grupa muzikantov sve do polnoći.

Marija Nović-Štirković
Foto: -Tih-

Najaktivniji kotrigi kemljanskih hrvatskih društav

Golem poklon pomurskim školama

Ravnateljica Margita Mirić predaje djelić knjiga ravnateljici Anici Kovač

Još je uvijek problem nedostatak udžbenika u hrvatskim školama s predmetnom nastavom. Nastavnici se trebaju sami snalaziti, informirati se, posuditi, fotokopirati i pronaći razne načine i za stručnu literaturu. Otkako prekogranične veze jačaju, uvijek se prosi za neku pomoć od kolega iz Hrvatske, koji svesrdno pomažu.

Takva je bila i golema pomoć ravnateljice draškovečke osnovne škole Margite Mirić koja, kao bivša učenica serdahelske škole, nosi na srcu teškoću svih pomurskih škola i na bilo koji način pokušava pomoći. Ona je preko Ministarstva prosvjete i športa Republike Hrvatske pribavila hrvatske udžbenike za razne predmete od 1. do 8. razreda za pomurske škole kako bi učitelji dobili pomoć u podučavanju hrvatskog jezika, i u proučavanju stručnih izraza. Desetak tisuća rabljenih knjiga u vrlo dobrom stanju stiglo je u draškovečku školu i za škole preko granice.

Upravo na Međunarodnom danu učitelja mala ekipa iz Pomurja, sumartonski načelnik Lajoš Vlašić, graničar Ladislav Markan, ravnateljica iz Kerestura Anica Kovač i član predsjedništva Društva Horvata kre Mure Bernadeta Blažetin, posjetila je odgojno-obrazovnu ustanovu u Draškovcu i u ime svih pomurskih škola zahvalila na velikoj pomoći, i dio knjiga prevezla preko granice.

Ravnateljica i nastavnički zbor draškovečke škole srdačno su primili svoje sunarodnjake, Hrvate s lijeve obale Mure, te obećali daljnju pomoć i suradnju, a učenici koji su pomogli u pakiranju knjiga izrazili su želju da upoznaju pomurske učenike. Obećano im je da će biti pozvani kako bi se mogli družiti.

Beta

Hrvatski glasnik i mjesec knjige

Listopad je mjesec knjige u našoj matičnoj domovini, a u Mađarskoj početak listopada, od 1. do 14., obilježila je manifestacija pod nazivom Zajedno za knjižnice koja se odvijala u cijeloj državi u mnogobrojnim knjižnicama radi pridobivanja čitatelja, te, kako su to organizatori i animatori nazvali, za uspješno društvo. Jer nema uspješnog društva bez knjige i pisane riječi. Jedna od vrijednih inicijativa potekla je i iz seksarske Županijske knjižnice Gyule Illyésu u kojoj je 14. listopada priredena jedna u nizu regionalnih priredaba pod naslovom Dan regije – Kulturna raznolikost. Među bogatim sadržajima koji su se toga dana događali u toj knjižnici, bilo je i predstavljanje narodnosnih tjednika zainteresiranima i razgovor s njihovim glavnim urednicima. Pozivu su se odazvali glavni urednici triju narodnosnih tjednika, slovačkog Imrich Fuhl, njemačkog Johann Schuth, hrvatskog Branka Pavić Blažetin te glavna urednica časopisa Barátság Éva Mayer. U bogatome cjelodnevnom programu nazočnima su se obratili voditelji triju županijskih knjižnica, šomodske, tolnanske i baranjske, a predavanje na temu narodnosne knjižnice i doba njihove renesanse i uspona održala je gospođa Elekes. Čitalo se na romskom, njemačkom, slovačkom jeziku, nastupili su glumci njemačkog kazališta iz Seksara, na klarinetu je svirao Miroslav Radić. Deutsche Bühne Ungarn priredio je kabare imena Theatercafé, a među plesnim i glazbenim izvođačima nastupio je i dušnočki sastav Racke žice. Navečer su predstavljeni specijaliteti narodnosnih kuhinja, a sve je začinjeno koncertom Orkestra Bobana Markovića.

Priredba se mogla pratiti uživo na internetnoj adresi www.pixeltv.hu.

Branka Pavić Blažetin

Nema ljepše od nogometa

Mladi nogometaš Nikola Ištoković rođen je u Pečuhu 5. prosinca 1981. godine. I osnovnu i srednju školu pohađao je u Pečuhu, i to hrvatsku školu Miroslava Krleže. Zatim se upisao i na fakultet, studirao je kroatistiku. Odrastao je, a i donedavna živio je u Salanti. Već kao dijete počeo se baviti športom, i to s nogometom, koji je započeo trenirati već sa devet godina u omladinskoj školi PMFC, gdje je prošao sve naraštaje do svoje 18. godine. Iza njega je i više inozemnih turnira: njemačka, švedska ... Najdraža mu je uspomena kada su kod ekipe Schalke 04 u Njemačkoj mogli pogledati utakmicu Bundeslige. Nikola je došao do tima B pečuške prvoligaške momčadi, ali na žalost nije imao priliku igrati u prvoj momčadi. U ljeto 2000. godine prešao je u momčad Komlói Bányász, gdje je igrao do kraja ove sezone. Ondje je odigrao više od 150 utakmica u 2. i u 3. ligi. Što mu se pozicije tiče, Nikola je lijevi ili desni branič, a kadšto je igrao i druge uloge.

Sada radi u Dunaújvárosu kod drugoligaškoga nogometnog kluba. Prevoditelj je i pomoćnik poznatoga hrvatskog trenera Ivana Katalinića i klupskog menadžera Slovenca. Naš nogometaš ima zadatak pomagati treneru Kataliniću u komunikaciji i na treningu. Nikolin rad ne završava prevodenjem na treningu, nego s raznim pregovorima između voditelja, igrača i sponzora. Pokraj g. Katalinića počinje upoznavati i potankosti nogometa koji se ne vežu čvrsto za teren i medije. Nikola mi reče da osim nogometa voli i druge športove, ali nikada nije imao dovoljno vremena nakon napornih treninga baviti se i drugim športom. Mladi Ištoković, već kao osnovnoškolac, upoznao se i s folklorom. Plesao je i u pečuškom „Tanacu“.

Kada sam ga upitala zašto se odlučio ipak za nogomet, rekao je da mu je to najljepši šport koji može zamisliti. Reče i to da ga srce još vuče natrag među „Tanacove“ folkloršaše, ali više zbog lijepih cura, a ne zbog plesa. Rado se sjeća i lijepih ljetnih plesnih tabora u Santovu. Odlučio se za loptu jer svoj život ne može zamisliti bez nogometa. Uvjeren je da ovakvih druženja i takve zajednice kao u nogometu ne oblikuju se nigdje. Osim toga mladi nogometaš mi je otkrio i tajnu da mu je bilo lijepo čitati svoje ime u novinama i primati čestitke poslije dobrih rezultata. U omladini PMFC osvojio je više puta prva, druga mjesta na raznim natjecanjima, a s momčadi Komlóa dva puta srebrnu medalju u 3. ligi.

Nikola Ištoković kao nogometaš sa što više iskustva ubuduće želi pomagati darovite igrače, napose u baranjskoj regiji, da postanu profesionalni. Kaže da takvih igrača ima u velikom broju, samo nema tko da ih uputi u dobar smjer. Nikolu poznajem već niz godina i znam da osim toga što je dobar nogometaš, on je ujedno i izvrstan plesač.

Renata Božanović

SUBOTICA – (Josip Stantić) U Subotici je počeo s radom Učiteljski fakultet na kojem se nastava, osim na mađarskom, trebala odvijati i na hrvatskom jeziku, ali je zbog nesuglasica unutar vodstva hrvatske manjine projekt propao. U Hrvatskome nacionalnom vijeću (HNV) neslužbeno nam je rečeno da inicijativa nije ostvarena zbog unutarnjih problema, odnosno sukoba u vodstvu hrvatske zajednice. Da je projekt zaživio, Učiteljski fakultet u Subotici bila bi prva visokoškolska ustanova u Srbiji na kojoj bi se nastava odvijala na materinskom jeziku hrvatske manjine. Bivši visoki dužnosnik HNV-a Dujo Runje potvrdio je navode o krivnji vodstva zajednice prenoseći tvrdnju vođanskog tajnika za obrazovanje koji je rekao da je «inertnost hrvatske zajednice glavni razlog što nije uvedena nastava i na hrvatskom jeziku».